

Signaleringen

Jessie Jongejans

Jan Bedaux, Ad Leerintveld (red), **Historische stadsbibliotheken in Nederland, Studies over openbare stadsbibliotheken in de Noordelijke Nederlanden vanaf ca. 1560 tot**

1800 Zutphen 2016, ISBN 978-94-6249-144-1

Na de Opstand stichtten veel stadsbesturen in de Republiek, eind 16^e of begin 17^e eeuw, openbare bibliotheken. Dit boek biedt voor het eerst een overzicht van deze vroege stadsbibliotheken. Het 450-jarig bestaan van de Librije vormde de aanleiding voor dit boek. In de artikelen is zowel de ontstaansgeschiedenis als de inhoud van de verschillende bibliotheken met elkaar te vergelijken. Vanzelfsprekend ontbreekt Zutphen met haar monumentale kettingbibliotheek niet in deze lijst.

Emy Vesseur (red), **Een zaal voor iedereen, 125 jaar Buitensociëteit Zutphen**

Zutphen 2016, ISBN 978-

90-7859-921-0

Jubileumboek over de geschiedenis van de concertzaal. Met een bijdrage van Jan ten Bokum over de Zutphense componist Jan Brandts Buys, een ooggetuigenverslag over de granaatschade door de ontplofte Duitse munitietrein in 1944 en een bouwkundige bijdragen van Jeroen Krijnen.

Stoomtram Zutphen-Deventer 1926-1945, De Elf Marken, Gorssel 2016

Omdat de Historische Vereniging De Elf Marken in het vroegere tramstation in Gorssel zetelt deden Henk Bruil, Hans en Mieke Geerlink en Piet Staal onderzoek naar de geschiedenis van de stoomtramlijn Zutphen-Deventer. Het boek is te koop bij De Elf Marken en bij lokale boekhandels. Voor meer informatie: <http://deelfmarken.nl/>

Zutphen vijftig jaar geleden: 1967 (I)

Theo Hebing

Burgemeester Roeters van Lennep geïnstalleerd

Grote problemen vragen om een oplossing

17 januari 1967 – “Het zal u met ons verheugen, dat het met Zutphen de laatste jaren in stijgende lijn is gegaan. Des te meer waakzaamheid is nu vereist, waar de tekenen er

op wijzen, dat er van een kentering sprake is. In financieel opzicht is de toestand van onze gemeente in alle opzichten zorgelijk. En het zal noodzakelijk zijn – willen we het verzorgingspeil handhaven en verbeteren – om alle zeilen bij te zetten. Het is dus bepaald mijn bedoeling niet geweest u te suggereren, dat u een gespreid bed vindt, waarin het goed rusten is. Integendeel, alle seinen staan op rood

en grote waakzaamheid is vereist.”

Aldus locoburgemeester W. Albers aan het slot van de toespraak, waarmee hij maandagmiddag Zutphens nieuwe burgemeester, mr. J.J. Roeters van Lennep, installeerde. Hiervoor was een speciale bijeenkomst van de raad belegd, die door een groot aantal genodigden werd bijgewoond.

De heer Albers maakte duidelijk dat grote onopgeloste problemen op afdoening wachten. Hij noemde onder meer de gemeentelijke herindeling van het gebied Zutphen; de verdere ontwikkeling van de stad; het tracé van de rijkswegen en de tweede IJsselbrug; de waterbeheersing; de verbetering van de riolering; het structuurplan voor de binnenstad met het verkeersvraagstuk en de modernisering van het koopcentrum; de uitbouw van het culturele centrum; de organische opbouw van het onderwijs en de verbetering van de outillage voor watersport, veldsport en recreatie.

De oplossing van deze en andere problemen zal het uiterste vragen van de bestuurskracht, die het dagelijks gemeentebestuur in samenwerking met de raad zal kunnen ont-plooien. “Van u zal een stuwende en tactvolle leiding nodig zijn om het gestelde doel te bereiken” aldus de heer Albers.

Wederopbouw voltooid

Hierna gaf de locoburgemeester een schets van de situatie, waarin de gemeente Zutphen thans verkeert. De beide voorgangers van mr. Van Lennep hebben de wederopbouw van de in de Tweede Wereldoorlog zo zwaar geschonden stad krachtig ter hand genomen.

Deze wederopbouw is geslaagd en mag als voltooid worden beschouwd. Uit de puinhopen is een ander Zutphen te voorschijn gekomen. Voor de opvoering van de werkgelegenheid is een krachtig beleid gevoerd. Het industrieterrein, dat in dit kader werd

Traditiegetrouw worden de nieuwe burgemeester en zijn echtgenote verwelkomd bij de gemeentegrens bij de brug over het Twentekanaal. (Stedelijk Museum Zutphen)

aangelegd, kan niet meer geheel aan de vraag beantwoorden, zodat er een oplossing moet worden gevonden in de aanleg van een geheel nieuw terrein ten noorden van het Twentekanaal. Samenhangend met deze grote bedrijvigheid in onze stad is de woningbouw met voortvarendheid aangepakt. Zutphen telt momenteel 7650 huizen, waarvan er ruim 3300 of 43 procent na de oorlog werden gebouwd.

Uit puin en as herrezen

De heer Albers noemde het daarom verheugend, dat bij de aanvang van de ambtsperiode van de heer Van Lennep in Zutphen het ogenblik naderbij komt, dat met de nieuwbouw in de gedeeltelijk gesaneerde binnenstad kan worden aangevangen. “Het zal u ongetwijfeld ook genoegen doen, dat tegen het einde van de volgende maand de eerste woning van een complex van 516 woningwetwoningen door u in gebruik kan worden gesteld.”

Er is nog meer reden om verheugd te zijn, aldus de heer Albers. Hij noemde het in 1956 gereed gekomen zwem- en recreatiebad De Graafschap; de in 1968 in gebruik te nemen sport- en beursshal; de fusie tussen de beide ziekenhuizen; vernieuwing en uitbreiding van Bornhof en St. Elisabethgesticht; de monu-

Bij de kennismaking met de bevolking op het stadshuis wordt een enorme krentenwegge aangeboden. (Stedelijk Museum Zutphen)

mentenzorg, die een nieuwe stimulans heeft gekregen met de grote restauraties van Walburgkerk en Drogenapstoren. Verder gewaagde hij van verheugende ontwikkelingen op het gebied van het onderwijs, voorzieningen voor de jeugd, de muziekschool, de openbare leeszaal, de vorming van de bedrijfsjeugd etc.

“Zutphen is op wonderbaarlijke wijze uit puin en as herrezen en het verzorgingspeil voor inwoners en omgeving is goed, in sommige opzichten zelfs zeer goed te noemen. In deze ontwikkeling heeft oud-burgemeester S. de Jong een belangrijk aandeel geleverd.”

Vaart en evenwicht

Na van de heer Albers de ambtsketen en de voorzittershamer te hebben ontvangen, liet mr. Roeters van Lennep uitkomen, dat hij zal streven naar vaart en evenwicht wat betreft zijn beleid. “De sfeer die ik hier aantref, doet mij wat dat betreft het beste verwachten. Mijn streven zal er op gericht zijn in de grootst mogelijke openheid contact met u te hebben.” Tenslotte zei hij zijn best te zullen doen om aan de verlangens van de inwoners te voldoen. “Een burgemeester is de dienaar,

niet de slaaf; een vader, niet de directeur; een voorbeeld, niet een afgietsel”, zo besloot de nieuwe burgemeester zijn toespraak.

“In Zutphen wordt veel aan schoolsport gedaan”

25 februari 1967 – De schoolhoofden en het overige personeel van de lagere scholen in Zutphen hebben met een ingezonden stuk gereageerd op de berichtgeving in het Zutphens Dagblad over het opzeggen van de medewerking van de scholen aan het jaarlijkse paasvoetbaltoernooi.

“Graag willen wij proberen het onjuiste beeld betreffende de sportbeoefening op de lagere school, dat ongetwijfeld bij velen is ontstaan na lezing van uw publicatie, te corrigeren.

Ter geruststelling van de lezers – waaronder ook de ouders van de kinderen die naar de lagere school gaan – lijkt het ons nuttig hier vast te stellen dat er weinig of geen plaatsen in Nederland zijn, waar zoveel voor de sportbeoefening van de lagere schooljeugd wordt gedaan als juist in Zutphen.

1. Men houdt hier een politie schoolvoetbalcompetitie, waaraan alle scholen deelnemen, sommige zelfs met 2, 3 of 4 elftallen. Dit betekent dat van augustus tot december en van maart tot juni de jongens volledige voetbalwedstrijden spelen (van een uur). Deze wedstrijden vinden plaats op woensdagmiddag (dus vrijetijdsbesteding), waarbij hoofden en onderwijzers als elftalvaarders fungeren.

2. Op de enige vrije dag in de pinksteravankantie wordt hier een schoolkorfbaltoernooi gehouden, waarbij ook de meisjes betrokken zijn. Leiding en voorbereiding, voor het grootste deel: het onderwijzend personeel.

3. Eveneens in Zutphen worden schoolzwemwedstrijden gehouden, waaraan ook de meeste scholen deelnemen. Voorbereiding

en samenstelling van de ploegen is een zaak die de school regelt.

4. Voor de slagbalwedstrijden, behorende bij de schoolsportdagen, wordt op vele scholen druk geoefend, ook voor en na schooltijd.

5. Aan de avondvierdaagse wordt door verschillende scholen deelgenomen.

6. Naast al deze buitensporten komen in schooldamwedstrijden de sportieve denkers aan hun trekken.

De bedoeling van deze opsomming is beseft niet aan te tonen, dat het een verdienste van het onderwijzend personeel zou zijn, aan bovengenoemde evenementen hun steun te geven; zij voelen het als een morele plicht. Dus achten wij het vanzelfsprekend ook in de toekomst zoveel mogelijk mee te werken aan sportevenementen, die o.i. waardevol zijn voor de schooljeugd.”

Wordt ‘ziekenhuiswegje’ onttrokken aan openbaar verkeer?

9 maart 1967 – Er is in Zutphen enige veront- rusting ontstaan over het voornemen van het college van B. en W. om een gedeelte van de verbindingsweg, gelegen aan de noordzijde van het ziekenhuis tussen Coehoornsingel

en de splitsing nabij het houten brugje, aan het openbaar verkeer te onttrekken. Een en ander houdt kennelijk verband met nieuwbouwplannen voor het ziekenhuis. Deze veront- rusting vindt niet alleen zijn oorzaak in het feit, dat een aantrekkelijk plekje in Zutphen gedoemd is te verdwijnen, maar ook in de om- standigheid, dat de verkeersveiligheid geweld wordt aangedaan.

Veiligheid verkeer in geding

Voor velen betekent het wegje namelijk een korte verbinding tussen Coehoorn- singel en de daarachter gelegen straten met de Leeuweriklaan, die een grote mate van veiligheid biedt. Immers hier mogen alleen voetgangers, wielrijders en bromfietzers pas- seren. Door gebruik te maken van deze route behoeft men zich niet op de drukke verkeers- wegen, zoals bijvoorbeeld de Deventerweg, te wagen.

Tot degenen, die regelmatig via dit wegje naar de Leeuweriklaan gaan, behoren ook kinderen, die de vier scholen aan deze straat bezoeken. Kinderen, die aan de Coehoorn- singel, in de Rozenhoflaan, op de Burge- meester Dijkmeesterweg en soms in de bin- nenstad wonen. Maar ook bejaarden, die er Het houten brugje (Stedelijk Museum Zutphen)

Het oude ziekenhuis (Stedelijk Museum Zutphen)

rustig kunnen wandelen zonder opgeschrikt te worden door het verkeer, en moeders, die hun kinderen naar de kleuterschool aan de Leeuweriklaan brengen en halen.

In dit verband heeft de afdeling Zutphen – Warnsveld van het Verbond voor Veilig Verkeer zich met een adres tot de raad gericht. Daarin wordt gesteld, dat onttrekking aan het openbaar verkeer voor scholieren minder prettige gevolgen zal hebben. Immers, de kinderen zullen in dat geval via drukke verkeerswegen en kruispunten de weg naar school moeten gaan.

Veilig Verkeer is van oordeel, dat met de door B. en W. aangekondigde maatregel de verkeersveiligheid zeker niet wordt gediend, en wil aan het zoeken naar een betere oplossing gaarne zijn medewerking verlenen.

Veilig Verkeer verzoekt dan ook de raad niet in te stemmen met een eventueel voorstel van B. en W. om het wegje aan het openbaar verkeer te onttrekken. Tot 23 maart a.s. kunnen tegen de afsluiting bij het stadsbestuur bezwaarschriften worden ingediend.

Wijkraad De Hoven streeft stichting buurthuis na

21 maart 1967 – Er bestaan plannen om in De Hoven te komen tot de stichting van een buurthuis. Hoewel deze plannen nog geen vaste vorm hebben, is er toch al overleg geweest tussen de twee buurtverenigingen in deze stadswijk en clubhuisvereniging het Uilennest. De initiatiefnemers willen alle verenigingen in De Hoven bij deze zaak betrekken. Door een eendrachtige samenwerking en met steun van alle Hovenaren hoopt men dan te komen tot een eigen ‘home’. Dit deelde de heer Van Ast maandagavond mee op de vergadering van de wijkraad van De Hoven, die in de kleuterschool werd gehouden. De vergadering werd bijgewoond door burgemeester mr. J.J. Roeters van Lennep.

Voorzitter Klein-Nagelvoort sprak er zijn vreugde over uit, dat de burgemeester deze vergadering bijwoonde. Hij hoopte dat hierdoor het contact tussen de wijkraad en B. en W. zou worden verstevigd. Als grootste problemen in De Hoven noemde hij de wo-

ningbouw en de kleuterschool.

Mr. Roeters van Lennep prees zich gelukkig dat een aantal mensen uit De Hoven bereid was gevonden de problemen van deze stads-wijk te bestuderen. Hij wees er op, dat de kleuterschool al een punt van bespreking was geweest in het college. Over de kwestie van de woningbouw zei mr. Roeters van Lennep, dat het moeilijk was over de uitbreiding in De Hoven beslissingen te nemen, zolang het tracé van de nieuwe weg nog niet bekend was. Wel zei de burgemeester dat De Hoven geen satellietstad van Zutphen zou worden, maar een afgerond stadsdeel. Hij zegde voorts toe, dat het college alles in het werk zal stellen om zo spoedig mogelijk tot de bouw van een tweede (rijks)brug te komen.

Bijeenkomst van de wijkraad op 9 januari 1967, dus nog voorafgaand aan de vergadering van 21 maart. Burgemeester Roeters van Lennep was nog niet geïnstalleerd en daarom afwezig. (Stedelijk Museum Zutphen)

Ziekenhuiswegje blijft open! *Aannemers bouwen 'luchtbrug'*

31 maart 1967 – Het ziekenhuiswegje wordt niet afgesloten voor alle verkeer. De Zutphense aannemers hebben zich namelijk bereid verklaard over het weggetje een luchtbrug te

bouwen. De stedelijke dienst van Openbare Werken heeft hiervoor – pro deo – een ontwerp gemaakt, dat goed past in deze bomenrijke omgeving.

Het initiatief is uitgegaan van de aannemers die – het gezanik over wel of niet afsluiten moe – de hoofden bij elkaar staken en spijkers met koppen gingen slaan. Met elkaar zullen ze het benodigde materiaal leveren. Openbare Werken was meteen bereid een ontwerp te maken en een opzichter af te vaardigen. Tientallen timmerlieden zegden spontaan toe op een vrije zaterdag het bruggetje te slaan.

Houtsjouwiers gevraagd

De aannemers vonden evenwel dat de gemeenschap ook maar iets moest doen. En dat zou dan het lossen van het benodigde, op maat gezaagde hout moeten zijn. Dit moet van de Coehoornsingel enkele tientallen meters het ziekenhuisweggetje in worden gedragen, want vrachtauto's kunnen daar niet komen. Onder het motto 'geen woorden, maar daden' willen de gezamenlijke aannemers dit karweitje zaterdag a.s. even klaren. Dat kan echter alleen, als er zich voldoende vrijwilligers melden voor het houttransport voor de bouwplaats.

Wie helpen wil, wordt verzocht – uiteraard niet in z'n zondagse pak – zaterdagochtend om negen uur present te zijn bij het (houten) kantoor van het Oude en Nieuwe Gasthuis aan de Coehoornsingel. (Brood en koffie meenemen . . . hoeft niet).

(De rubriek 'Zutphen vijftig jaar geleden' bestaat uit veelal ingekorte artikelen die destijds in de *Zutphensche Courant* hebben gestaan.)